

FAMILIERET

1. JURIDISK METODE:

Jura (retsilder) +
Fakta (opgaveteksten) =
Konklusion/øsnings

RETSKILDER:

- Lov om ægtefællers økonomiske forhold (ÆL)
- Ægteskabsloven

2. PERSONGALLERI:

MAND / KVINDE ← → MAND / KVINDE

3. OPGAVEPROCES:

1. Er det en problemstilling mellem *ægtefæller* eller *samlevende parter*?
2. Hvilken problemstilling lægger opgaven op til at behandle? De almindelige problemstillinger opstår i forbindelse med:
 - Ægtefællers formueforhold,
 - a) **under ægteskabets**, eller ved
 - b) **ægteskabets ophør**
 - Samlevendes formueforhold,
 - 3) **under samlivet**, eller ved
 - 4) **samlivets ophør**
3. Følg det valgte punkt 1, 2, 3 eller 4 nedenfor og lav en konklusion på baggrund af den valgte fakta og jura.

AD 1) UNDER ÆGTESKABET

Princippet om særråden (ÆL § 1)

Ho: Hver ægtefælle ejer og råder over egne aktiver

U1: Uforsvarlig råden, jf. ÆL § 1, stk. 2.

U2: Krav om samtykke fra den anden ægtefælle ved salg/pantsætning/udlejning af en fast ejendom, der tjener til familiens bolig når denne er delingsformue jf. ÆL § 6

U3: Lejemål, der tjener til familiens bolig.

Princippet om særhæften (ÆL § 3)

Ho: Hver ægtefælle hæfter for egen gæld

U: Lov om inddrivelse af gæld til det offentlige § 12, stk. 1, 1. pkt.

Princippet om formuefællesskab

Ho: Ægtefællerne har delingsformue, jf. ÆL § 5

U1: Personlige genstande og rettigheder, jf. ÆL §§ 26-27

U2: Pensioner, jf. ÆL § 34 og § 52

U3: Særeje ved ægtepagt, jf. ÆF § 12

Særejeformer: Fuldstændigt særeje, skilsmissesæreje, og kombinationssæreje. Stiftes ved ægtepagt, jf. ÆF § 20. Et særeje kan også være stiftet af tredjemand, fx en arvelader, jf. ÆF § 23.

U4: Særeje ved gave, arv eller begunstigelse, jf. ÆL § 23 og FAL § 103, stk. 2

Gaver mellem ægtefæller

Ho: Ægtefællerne kan indgå aftale med hinanden og give hinanden gaver, jf. ÆL § 2

U: Mulighed for omstødelse, jf. konkurslovens § 64

AD 2) ÆGTESKABETS OPHØR

Ægteskabet ophører ved død eller skilsmisse.

Ved ophør og separation indtræder der *bortfald* af:

- Forsørgepligtig mellem ægtefællerne
- Arveretten mellem ægtefællerne
- Formuefællesskabet
- Retten til sambeskæftning

Hæftelsen for den anden ægtefælles skattekæld

Ved ægteskabets ophør deles delingsformuen ligeligt mellem ægtefællerne, jf. ÆL § 5.

Principperne for lidedelingen:

1. Delingsformuen opgøres, dvs. parernes bodele, med fradrag af særeje mv.
2. Hver ægtefælle udtager de aktiver, som ikke indgår i delingsformuen (U til ÆL § 5 – se AD1).
3. *Kvantitativ lidedeling*, dvs. en lidedeling af parernes samlede delingsformue (positiv bodel deles ligeligt, negativ bodel deles ikke)
4. *Kvalitativ deling* (hvem skal have de enkelte delingsformueaktiver)

AD 3) UNDER SAMLIVET

Principperne om særåden og særhæften gælder ubegrænset.

Der er intet formuefællesskab mellem parterne – dvs. ingen delingsformue. Ved køb af fast ejendom, kan samlevende med fordel indgå en *samejeoverenskomst*.

Parterne kan sikre hinanden ved krydslivsforsikringer og testamente, fx det *udvidede samlevertestament*, jf. arvelovens § 87.

AD 4) SAMLIVETS OPHØR

Ho: Hver part udtager sine egne aktiver.

U: Mulighed for kompensationskrav, jf. retspraksis (sjældent)

Lejelovens §166: Parterne kan *aftale*, hvem der skal have ret til at fortsætte lejemålet til en lejlighed, der har tjent som fælles bolig.

ARVERET

1. JURIDISK METODE:

Jura (retskilde) +
Fakta (opgaveteksten) =
Konklusion/løsning

RETSKILDER:

- Arveloven (AL)
- Dødsboskifteloven (DBSL)
- Boafgiftsloven (BAL) – behandles ikke i dette skema

2. PERSONGALLERI:

3. OPGAVEPROCES:

1. Hvem er arvelader og hvem er arvinger? Bemærk, hvis en ægtefælle med formuefællesskab dør, skal der først ske en deling efter ægtefællereglerne om delingsformue (se skema til familieret) før fordeling af arven. Bemærk også, at samlevende ikke arver hinanden, medmindre de har oprettet testamente.
2. Hvilken problemstilling lægger opgaven op til at behandle? De almindelige problemstillinger opstår i forbindelse med:
 - 1) **Arvefaldet** (hvem arver efter arvelader?), og/eller ved
 - 2) **Dødsboskiftet** (hvordan deles arveladers formue mellem arvingerne?)
3. Følg det valgte punkt 1 eller 2 nedenfor og lav en konklusion på baggrund af den valgte fakta og jura.

AD 1) ARVEFALDET

Ho: Arveladers arvinger er personer i
1) ægteskab eller slægtskab (AL §§ 1-3) med arvelader (*legal arv*), eller
2) legatarer i testamente (*testamentsarv**).

U1: Arveafkald, jf. AL § 42

U2: Arveforskud, jf. AL § 43

U3: Strafbart forhold, jf. AL § 48

U4: Separation/skilsmisse, jf. AL § 49

*Særligt om testamentsarv

3) Testamenteformer:

- 1) Notartestamente, AL § 63
- 2) Vidnetestamente, AL § 64
- 3) Nødtestamente, AL § 65

Et testamente skal være skriftligt og overholde formkravene i AL §§ 63-65. Den, der opretter et testamente skal være fyldt 18 år eller være gift, jf. AL § 62, stk. 1.

AD 2) DØDSBOSKIFTET

ARVENS FORDELING

Tvangsarv

- Børn og ægtefæller er tvangsarvinger, jf. AL § 5 og § 10.
- Tvangsarven udgør 1/4 af arveladers formue. Arvelader kan ikke råde over tvangsarven ved testamente
- Hvert barns (tvangs)arv kan begrænses til 1.mio. kr. (pristalsreguleres), jf. AL § 5, stk. 2.

Friarv

Friarven udgør 3/4 af arveladers formue. Arvelader kan disponere over tvangsarven ved testamente.

Hvis arvelader (kun) har: Børn (se AL §1), forældre (se AL § 2) eller bedsteforældre (se AL 3) – de tre arveklasser. Der arves efter *stirpalgrundsætningen* (fordeling af arv efter stammer og linjer)

Arvelader er gift og har børn: Ægtefællen og børnene arver hver 1/2 af arveladers formue, jf. AL § 9 stk. 1 (flere børn deler den ½, der falder i arv)

Arvelader er gift, men har ikke børn: Længstlevende ægtefælle arver, jf. AL § 9, stk. 2.

Arvelader er ikke gift og er uden slægtninge: Staten arver, jf. AL § 95.

Ægtefællens særlige retsstilling:

Retten til *suppleringsarv*

- Den længstlevende ægtefælle har ret til at udtagte så meget af boet, at dennes boslod sammen med dennes særeje udgør indtil kr. 600.000 (pristalsreguleres), jf. AL § 11, stk. 2.

Retten til at sidde i *uskiftet bo*

- Længstlevende ægtefælle overtager alle aktiver og al gæld efter arvelader, jf. AL § 17. Skifte med fællesbørn udskydes, så længe længstlevende ønsker det.
- Længstlevende skal være solvent, jf. AL § 19
- Det er kun delingsformue, der indgår i uskiftet bo, jf. AL § 14
- Arveladers særørn skal give samtykke til længstlevende ægtefælle for at kunne sidde i uskiftet bo, jf. AL § 18, stk. 1.
- Indgår længstlevende ægtefælle nyt ægteskab, skal der skiftes, jf. AL § 27, stk. 2.